

Корнієнко О.А.,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Шведова Г.Л.,
к.ю.н., доц., доцент кафедри
правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ

ДО ПИТАННЯ ПРО ДОВІЧНЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Багато вчених констатує факт, що довічне позбавлення волі для українського законодавства є інновацією, яка прийшла на зміну радикальним покаранням, тобто, смертної кари. Це було зумовлено тим, що Україна захотіла приєднатися до цивілізованих держав, де смертна кара не практикується, в деяких країнах, сотні років. Мораторій на смертну кару є важливим кроком у розвитку нашої держави як демократичної та гуманної держави[1].

Як ми вже знаємо, довічне позбавлення волі у Кримінальному Кодексі визначено як найтяжчий вид покарання[2]. Оскільки фактично це значить що людина до останнього дня свого життя буде жити у 4 стінах з пару годинами на свіжому повітрі, за звичайні злочини така кара не дається. Вона встановлюється лише за особливо тяжкі злочини, пов'язані з убивством, посягання на статеву свободу або недоторканість неповнолітніх та за тяжкі злочини, які пов'язані з національною безпекою України. Цікавий факт є те, що вища міра покарання не застосовується до неповнолітніх, осіб яким за 65 та вагітні на час вироку або на момент вчинення злочину[2].

Щодо визначення поняття, то Кримінальний кодекс нам його не дає, тому різні вчені, трактують його з різних точок зору. Ось, наприклад, Л.О. Мостепанюк вважає, що довічне позбавлення волі – це найтяжчий вид покарання, який ізолює пожиттєво у спеціально-виконавчих установах засуджену особу від суспільства. Якщо ми подивимося на статті 50,63 та 64 ККУ, то ми можемо побачити, що вони відображають дану тезу Мостепанюка.[3]

Як би ми не вважали, що ця міра покарання є досить гуманною, науковці і досі сперечаються щодо цього. З одної сторони, це дійсно найгуманніша альтернатива. З іншого боку, чи не є гуманнішим просто стратити людину після суду, ніж залишати її на повільну мученицьку смерть? Тому різними вченими вивчається психологічний супровід та поліпшення умов зберігання.[3]

Нам слід зазначити, що в деяких країнах, наприклад США, людина, яка була засуджена на довічне, має шанс на помилювання, звісно після відбування певного терміну позбавлення волі[4]. Науковці наголошують, що з юридичного боку, людина має право на цей шанс, щоби знову стати повноцінним членом суспільства.[3]

Як нам відомо, засуджених на довічно дуже важко виправити. Складнощі полягають у тому, що по-перше в'язні мають свої особливе

ставлення стосовно їх злочинів, а по-друге сама специфіка виконання покарання є складною. В умовах утримання, де будуть жити або вже живуть злочинці, які засудженні на довічне позбавлення волі, в більшості випадків повністю деградується особистість. Також, така людина фактично обриває зв'язок зі своїми близькими. Тому, слід задуматися над тим, як покращити умови, самоосвіту засуджених даної категорії осіб. Доцільно було б створити спеціальну програму, де треба працювати не тільки м'язами, а й мозком. Важливу роль може відігравати духовний фактор, бо так засуджені можуть подивитися на себе та своїх вчинки з іншого світогляду[1].

Ми виокремимо особливі умови, які передбаченні для жінок. За статтею 151 ККУ, жінки розміщуються у секторах середнього рівня безпеки виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання. Чоловіки ж у секторах максимального рівня безпеки виправних колоній середнього рівня безпеки та виправних колоніях максимального рівня безпеки. Засуджені на довічно тримаються окремо від інших засуджених[2].

Порядок виконання та відбування покарання у виді довічного позбавлення волі проходить за ст.151 Кримінально-виконавчого кодексу України. Засудженні перебувають у камерах по дві особи і носять одяг спеціального зразка. За деяких умов, як наприклад захист засудженого від інших або за медичними показаннями, обвинувачений може триматися в одиночній камері. Щодо роботи для таких людей, то їх залучають до праці тільки на території колонії.[5]

Насамкінець, ми можемо сказати, що довічне позбавлення волі може й прогресивне рішення, але точно не найгуманніше рішення. Його слід розвивати та досліджувати щоб не знищувати особистість без шансу на повернення до нормального життя. Нам, як новій та прогресивній державі може випасти роль цього реформатора, якщо ми дійсно хочемо стати передовою гуманістичною та вільною країною.

Список використаних джерел:

1. Малярчук Н.В. Довічне позбавлення волі: недоліки виконання покарання, Юридичний вісник 4 (49) 2018 р. ст. 182-188
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. 2341-III (зі змінами) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Герасимчук К.В. «Правове регулювання відбування покарання у виді довічного позбавлення волі», 2019 р. URL: <https://bit.ly/3Me0jUG>
4. Ruckman, P. S. Jr. (1997). "Executive Clemency in the United States: Origins, Development, and Analysis (1900–1993)". *Presidential Studies Quarterly*. **27** (2): сm. 251–271
5. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11 липня 2003р. 1129-IV (зі змінами) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>